

زنان کارتن خواب سرگردان میان دستگاهها

زنانه شدن کارتن خوابی در کشور در حالی رو به گسترش است که دستگاههای مختلف پس از پاس کاریهای فراوان، اگر فرصتی پیدا کنند از برنامه‌هایی برای حل آن سخن می‌گویند؛ برنامه‌هایی که جز در مواردی معدود هنوز بر روی کاغذ مانده است.

درحالی‌که به گفته معاون رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده، ۳۱ نهاد مختلف از جمله شهرداری‌ها و سازمان بهزیستی، مسئولیت رسیدگی به وضعیت زنان کارتن خواب را دارند، آمار زنان کارتن خواب کشور همچنان رو به افزایش است.

به گزارش **مهرخانه** تا چند سال پیش موضوع کارتن خوابی تنها در حیطه مردان تصور می‌شد و به‌ندرت در گوشه و کنار شهر زنانی را می‌دیدیم که جز آسمان، سقفی بالای سر خود ندارند، اما اکنون آمارها نشان می‌دهد که زنان یک‌سوم کارتن خواب‌های کشور را تشکیل می‌دهند؛ آماري تکان‌دهنده که نشان از رشد سریع آسیب‌های اجتماعی در میان زنان، در مدت زمانی کوتاه دارد.

اگرچه شهیندخت مولاوردی می‌گوید که از میان ۵۱ هزار کارتن خوابی که در این کشور وجود دارند، ۵ هزار نفر زن هستند، اما آمارهای متفاوتی از دستگاه‌های مختلف ارایه می‌شود که نشان می‌دهد تعداد دقیق زنان کارتن خواب کشور روشن نیست. هرچند همگی بر رشد و افزایش زنان کارتن خواب اذعان دارند. همچنین ۹۰ درصد این زنان معتاد بوده و تعداد زیادی از آنها نیز باردار هستند که نیازمند اقدامات جدی‌تری است.

زنانه شدن کارتن خوابی در کشور در حالی رو به گسترش است که دستگاه‌های مختلف پس از پاس کاریهای فراوان، اگر فرصتی پیدا کنند از برنامه‌هایی برای حل آن سخن می‌گویند؛ برنامه‌هایی که جز در مواردی معدود هنوز بر روی کاغذ مانده است.

دوگانه شهرداری و بهزیستی

مسئله اصلی در رابطه با آسیب‌های اجتماعی در سطح شهر این است که شهرداری خود را متولی اصلی جمع‌آوری آسیب‌دیدگان و بهزیستی خود را مسئول سامان‌دهی می‌داند.

محسنی‌بندی؛ رییس سازمان بهزیستی کشور، با اشاره به طرح جمع‌آوری سامان‌دهی زنان کارتن خواب در تهران می‌گوید: این طرح در قالب تفاهم با شهرداری تهران اجرا خواهد شد؛ به طوری که در این طرح جمع‌آوری افراد به عهده شهرداری و در نهایت سامان‌دهی آن‌ها به عهده بهزیستی است که البته در این بخش می‌باید اعتبارات لازم از سوی دو نهاد شهرداری و بهزیستی تأمین شود.

همچنین افروز صفاری‌فرد؛ معاون توانبخشی بهزیستی استان تهران در این رابطه با بیان این‌که فقر عامل اصلی کارتن خوابی محسوب می‌شود، می‌گوید: امیدواریم با تعامل و همکاری بین بخشی بهزیستی و شهرداری‌ها این معضل به زودی برطرف شود.

اما با وجود این تقسیم کار افراد آسیب‌دیده‌ای که توسط شهرداری جمع‌آوری می‌شوند، به دلیل تعلل در صدور حکم‌ها و بلا تکلیفی در مقصدی که فرد آسیب‌دیده باید به آن ارجاع داده شود، پس از چند روز رها شده و مجدداً به سطح شهر بازمی‌گردند.

شهرداری و سامان‌سرای 200 نفره برای هزار زن / مردان کارتن خواب در اولویت

با وجود آن‌که گفته شد 13 سازمان در رابطه با رسیدگی به موضوع کارتن خوابی زنان مسئول‌اند، راه‌اندازی یک سامان‌سرای 200 نفره برای 5 هزار کارتن خواب زن تنها اقدام عملی است که در راستای جمع‌آوری و بازپروری این افراد انجام شده است.

به گفته دانشور عضو شورای شهر تهران، سال گذشته در شورای شهر مصوب شد که سامان‌سراها ویژه زنان افزایش یابد؛ چراکه کودکان همراه زنان کارتن خواب هستند و این درحالی است که در این سامان‌سراها برای کودکان کارتن خواب فکری نکرده‌اند و معمولاً زنانی که همراه کودکانشان هستند، سخت‌پذیر می‌شوند، و این یکی از معضلات شهرداری است.

وی اضافه می‌کند: در تلاش هستیم تا برای پروژه سامان‌سرای مخصوص زنان، زمین کافی اختصاص داده شود؛ چراکه در حال حاضر پروژه‌های تأسیس سامان‌سرای زنان در مرحله دریافت زمین متوقف مانده است و این در حالی است که تنها با تخصیص زمین، این مراکز ایجاد می‌شود.

رییس کمیته اجتماعی شورای شهر تهران با بیان این‌که وضعیت مردان کارتن خواب در پایتخت بهتر از زنان کارتن خواب است، می‌افزاید: تعداد سامان‌سراها مخصوص مردان زیاد است و به همین دلیل شانس ماندن مردان کارتن خواب در خیابان در هنگام شب، بسیار کمتر از

زنان است.

وزارت کشور همچنان در مرحله بررسی

وزارت کشور یکی دیگر از نهادهای مسئول در رابطه با موضوع زنان کارتن‌خواب است، اما با وجود آن که طی دو سه سال اخیر بحث‌های زیادی پیرامون تعداد زنان کارتن‌خواب انجام گرفته است، اقدامات ابتدایی و تهیه گزارشات، ترجیح‌بند حرف‌های مسئولان است. همان‌گونه فهیمه فرهمندپور؛ مشاور وزیر کشور در امور بانوان، نیز در این باره می‌گوید: در حال حاضر به دستور وزیر کشور موضوع زنان کارتن‌خواب در موضوعات مورد بررسی شورای اجتماعی کشور قرار گرفته است.

وی با بیان این که دبیرخانه شورای اجتماعی کشور در زمینه موضوع زنان کارتن‌خواب در مرحله مطالعه، بررسی و تهیه گزارش است، می‌افزاید: هم‌چنین در این راستا از دستگاه‌های مرتبط با موضوع، گزارش‌هایی درخواست می‌شود. در حال حاضر در مرحله بررسی‌های اولیه هستیم تا بتوانیم گزارش جامعی تهیه کنیم تا تقدیم وزیر کشور شود و پس از آن با طرح در شورای اجتماعی کشور، در مرحله تصمیم‌گیری و اقدام قرار گیرد.

سازمان بهزیستی متولی بازگرداندن زنان کارتن‌خواب به زندگی عادی و سالم

رییس سازمان بهزیستی کشور که فقر را عامل اصلی کارتن‌خوابی در کشور می‌داند، معتقد است که با تعامل و همکاری بین‌بخشی بهزیستی و شهرداری‌ها این معضل به زودی برطرف شود. بازپروری زنان کارتن‌خواب که اقلب فاقد هویت هستند، یکی از مهم‌ترین اقداماتی است که می‌تواند ضمن جلوگیری از بازگشت مجدد این افراد به خیابان آن‌ها را به زندگی سالم و عادی بازگرداند.

برگزاری جلسات مددکاری، مهارت و سوادآموزی، تهیه اسکان، غذا و پوشاک تا زمانی که فرد بتواند روی پاهای خود بایستد، از جمله اقداماتی هستند که سازمان بهزیستی کشور می‌تواند در راستای کاهش زنان کارتن‌خواب انجام دهد.

وزارت بهداشت و توزیع بسته‌های مراقبتی میان زنان کارتن‌خواب / کمک گرفتن از گروه‌های هم‌سان

زنی که مدتی را در خیابان سپری کرده و بدترین شرایط جسمی و روحی را تحمل کرده و در دام اعتیاد افتاده است، نیازمند خدماتی است که بتواند به حداقل‌های سلامت جسمی و روحی یک فرد دست یابد. از سویی این فرد ناقل بیماری‌های بسیاری است که درمان و جلوگیری از افزایش شیوع آن‌ها نیازمند هزینه‌های بسیاری بوده و باید در همان مراحل اولیه کنترل شود.

وزارت بهداشت یکی دیگر از سازمان‌های مسئولی است که از جنبه وضعیت سلامت و پیشگیری از بیماری‌ها وارد موضوع زنان کارتن‌خواب می‌شود. تعداد زیادی از این زنان باردار بوده و 10 درصد آن‌ها نیز دچار بیماری‌های واگیر مانند ایدز هستند.

دکتر عباس صداقت؛ رییس اداره کنترل ایدز و بیماری‌های آمیزشی وزارت بهداشت، در خصوص اقدامات این وزارت‌خانه تشریح می‌کند: در مراکز کاهش آسیب که تحت پوشش وزارت بهداشت و بهزیستی است، به گروه‌های در معرض آسیب آموزش و مشاوره می‌دهیم. هم‌چنین در صورت نیاز، بسته‌های کاهش آسیب و اگر مصرف‌کننده مواد باشند، بسته‌های درمان سوءمصرف مواد را همراه با آموزش و مشاوره دریافت می‌کنند. این مراکز در مناطقی که احتمال مراجعه گروه‌های در معرض آسیب وجود دارد، فعالیت می‌کنند.

وی می‌افزاید: برای گروه‌های پرخطر و زنان آسیب‌پذیر، وسایل پیشگیری از انتقال بیماری‌های مقاربتی و انتقال HIV پیش بینی شده است که تأمین و توزیع آن نیز هم‌چنان ادامه دارد.

صداقت درباره نحوه شناسایی افراد پرخطر و آسیب‌پذیر برای مراجعه به مراکز کاهش آسیب، تصریح می‌کند: گروه‌های هم‌سان افراد پرخطر، بعد از جذب شدن به مراکز کاهش آسیب، به عنوان یاور این مراکز از گروه‌های پرخطر دیگر نیز دعوت می‌کنند که به مراکز کاهش آسیب مراجعه کنند و از خدمات کاملاً رایگان آن بهره‌مند شوند.

معاونت امور زنان ریاست جمهوری و طرح مسئله پایان‌ناپذیر

مولاواردی؛ معاون امور زنان ریاست جمهوری، در خصوص وظایف سازمان متبوع‌اش که مهم‌ترین دستگاه مرتبط با امور زنان در کشور محسوب می‌شود، می‌گوید: معاونت امور زنان و خانواده وظیفه دارد در این زمینه ایجاد حساسیت کرده و به اهمیت پرداختن به این موضوع تأکید کند و هماهنگی‌های لازم برای انجام وظیفه دستگاه‌های متولی را نیز در نظر بگیرد که گمان می‌کنم در این زمینه به خوبی وظیفه خودمان را انجام داده‌ایم.

وی می‌افزاید: سامان‌دهی زنان کارتن‌خواب متولیان خودش را دارد و انتظار ما این است که متولیان برای رفع این مشکل، پا پیش بگذارند. معاونت امور زنان در قالب پیشنهادها و طرح‌هایی مانند پیگیری سامان‌دهی وضعیت زنان کارتن‌خواب به این موضوع پرداخته است.

اما زهره طیب‌زاده‌نوری در رابطه با عملکرد معاونت امور زنان ریاست جمهوری در این زمینه، می‌گوید: ما در سال‌های گذشته موضوع کارتن‌خوابی را تنها در مورد مردان داشتیم، اما هم‌اکنون با معضل زنان کارتن‌خواب هم مواجه هستیم که شهرداری و بهزیستی مسئول رسیدگی به وضعیت زنان آسیب‌دیده در تهران هستند، اما تقریباً اکثر دستگاه‌های متولی از رسیدگی به وضعیت آن‌ها سر باز می‌زنند. در این شرایط معاونت امور زنان و خانواده در حوزه بین دستگاهی وظیفه دارد به وضعیت زنان و خانواده و مشکلات موجود رسیدگی کند.

نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی تأکید می‌کند: درست است که معاونت امور زنان و خانواده یک مجموعه ستادی است، اما وظیفه دارد در حوزه زنان سامان‌دهی امور را بر عهده بگیرد. باید از طریق مشاور امور بانوان وزارت کشور وارد عمل شود و یا خود معاونت اقداماتی را در این زمینه انجام دهد.

به گفته طیب‌زاده‌نوری، معاونت امور زنان و خانواده بودجه در اختیار دارد و به خوبی قادر است حمایت مالی را بر عهده بگیرد و شورایی را برای پیگیری مسایل این‌گونه زنان در شهرهای بزرگ تشکیل دهد؛ چراکه امنیت اخلاقی شهرها را نیز تحت‌تأثیر قرار می‌دهد و از لحاظ بهداشتی وجودشان خطرناک است. این معاونت بهتر است با عدد و رقم، گزارشی از عملکرد خود ارائه دهد؛ چراکه عناوین توافق‌نامه‌ها دردی از مردم را دوا نمی‌کند.